وزارت جهاد کشاورزی

در مصاحبه با مهندس حمید رسولی، عضو هیأت‌مدیره و مدیرعامل شرکت خدمات حمایتی کشاورزی:

شرکت خدمات حمایتی کشاورزی، برای کشاورز ایرانی

شرکت خدمات حمایتی کشاورزی یکی از مهمترین شرکت‌های زیرمجموعه وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد که به‌عنوان اولین و بزرگترین زنجیره تأمین و توزیع نهاده‌های کشاورزی در ایران، وظیفه بسیار مهم تهیه، تأمین و توزیع انواع نهاده‌های کشاورزی شامل کودهای یارانه‌ای، سم و بذر را در سطح کشور برعهده دارد. این شرکت تاکنون این وظیفه حساس خود را به بهترین نحو ممکن در سطح کشور انجام داده و علی‌رغم وجود تمامی مشکلات در چند سال اخیر و همچنین اثرات جنگ اوکراین بر بازار جهانی نهاده‌های کشاورزی، تاکنون توانسته است تمامی کودهای مورد نیاز بخش کشاورزی کشور را به موقع تأمین نموده و در اختیار کشاورزان در اقصی نقاط کشور قرار دهد.

در همین راستا مهندس حمید رسولی، عضو هیأت‌مدیره و مدیرعامل شرکت خدمات حمایتی کشاورزی، در مصاحبه‌ای به بیان آخرین دستاوردها و عملکرد شرکت خدمات حمایتی کشاورزی در سال ۱۴۰۲ پرداخت که نظر به اهمیت آن، مشروح صحبت‌های وی در ذیل درج می‌گردد. مهندس رسولی در ابتدای سخنان خود گفت: در سال جاری در حوزه نهاده‌های کشاورزی ما سه برنامه عمده را دنبال می‌کنیم، یکی از آنها برنامه تأمین و تدارک کودهای یارانه‌ای می‌باشد که مقدار آن طبق برنامه ابلاغی وزارت جهاد کشاورزی ۲.۹ میلیون تن می‌باشد. برنامه بعدی ما در حوزه سموم است که مطابق برنامه ابلاغی، چیزی در حدود یک و نیم میلیون لیتر بوده و همچنین در حوزه بذر محصولات اساسی نیز چیزی در حدود ۱۰ میلیون کیلوگرم برنامه ابلاغی سال جاری ما می‌باشد که تمام این‌ها برای سال ۱۴۰۲ می‌باشند.

در حال حاضر توزیع ۱۰۰ درصد کودهای یارانه‌ای در سطح کشور توسط شرکت خدمات حمایتی کشاورزی انجام می‌شود یعنی ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تن که برنامه ما می‌باشد به‌جز شرکت خدمات حمایتی کشاورزی درزمینه تأمین و توزیع کودهای یارانه‌ای، هیچ مجموعه دیگری امکان فعالیت ندارد و به دلیل این که این یک بحث حاکمیتی می‌باشد، بنابراین بدین صورت عمل می‌گردد. البته در مورد تأمین و توزیع بذر و سموم قاعده متفاوت می‌باشد و در حال حاضر عمده بحث تأمین تدارک و توزیع بذور و سموم توسط بخش خصوصی انجام می‌شود مگر در موضوعات و ارقامی که به هر دلیلی توسط بخش خصوصی انجام نشود آن هم به تشخیص وزارت متبوع نیاز باشد حاکمیت ورود کند و منظور از حاکمیت، وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد که با توجه به بررسی‌ها و نظارت‌هایی که بر بخش کشاورزی انجام می‌دهد، جاهایی که به هر علتی بخش خصوصی ورود نکرده است، آن بخش‌ها را به ما اعلام می‌کند تا تأمین سم و بذر را در آن حوزه‌ها انجام دهیم.

وی در ادامه گفت: در حوزه کودهای شیمیایی جزئیات بیشتری را به استحضارتان می‌رسانم، برنامه سال جاری تأمین تدارک و توزیع کودهای یارانه‌ای ما میزان ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار تن می‌باشد که شامل ۲ میلیون و یکصد هزار تن کودهای ازته و ۵۲۰ هزار تن کودهای فسفاته و ۲۸۰ هزار تن کودهای پتاسه است. این اعداد در واقع ریز برنامه کودی ابلاغی به شرکت خدمات حمایتی کشاورزی برای سال ۱۴۰۲ می‌باشد که تا به امروز در حدود ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تن یعنی ۹۳ درصد برنامه کودی ما محقق شده است و در حدود یک ماه باقیمانده تا پایان سال ۱۴۰۲ حدود ۷ درصد دیگر برنامه شرکت خدمات حمایتی کشاورزی، عملیاتی خواهد شد. خوشبختانه در کودهایی که عمدتاً وارداتی می‌باشند مانند کود پتاس عملکرد ما ۱۰۰ درصد است و تاکنون ما کل ۲۸۰ هزار تن کود پتاس که بسیار برای رشد گیاهان مهم و حساس است را تأمین نموده‌ایم.

کود پتاس مخصوصاً در سال‌هایی که تنش محیطی خیلی بارز است و بارش کم بوده و سرما و گرما در آن نوسانات بالایی دارند، بسیار ضرورت دارد و کمک می‌کند که گیاهان بر تنش‌های به وجود آمده غلبه نمایند. همچنین در رابطه با کودهای فسفاته نیز انشاالله تا پایان سال به ۱۰۰درصد می‌رسانیم و کودهای ازته هم که عمدتاً کود اوره می‌باشند، طبق برنامه‌ای که با شرکت‌های پتروشیمی داریم آن را تحویل گرفته و تاکنون حدود ۹۰درصد کودهای ازته را هم تحویل گرفته و توزیع نموده‌ایم. لذا عملکرد ما در حوزه تأمین و تدارک‌های انواع کودهای یارانه‌ای که بزرگ‌ترین برنامه شرکت خدمات حمایتی کشاورزی می‌باشد، تا امروز که در خدمت شما هستیم ۹۳ درصد بوده و تقریباً ۸۵ درصد این میزان کود به شبکه توزیع تزریق و از طریق کارگزاران ما در معرض فروش و مصرف کشاورزان عزیز قرار گرفته است.

نکته‌ای که باید در حوزه تولید داخلی کودهای شیمیایی یارانه‌ای عرض کنم این است که از ۹۳ درصد برنامه‌ای که تأمین و تدارک شده خوشبختانه در برنامه تأمین تدارک کودهای یارانه‌ای ۸۵ درصد آن تولید داخلی بوده و سهم واردات در سال جاری تا الان کمتر از ۱۵ درصد می‌باشد. این هم یک اتفاق بسیار خوبی است که در حوزه کودهای شیمیایی افتاده است و سهم تولید داخلی در سال‌های گذشته به‌طور مرتب افزایش پیدا کرده است.

مهندس رسولی که از سال ۱۳۹۹ با حکم وزیر جهاد کشاورزی وقت، مجری طرح خودکفایی کودهای کشاورزی نیز می‌باشد، در توضیح این مطلب افزود: همانطور که استحضار دارید در سال‌های نه چندان دور تقریباً تمامی کود فسفاته و پتاسه خود را به‌طور کامل وارد می‌کردیم و الان خوشبختانه بخش قابل توجهی از این کودها را در قالب انواع طرح‌های خودکفایی طی سال‌های اخیر راه‌اندازی نموده‌ایم. در سه سال قبل حدود ۳۰ پروژه خودکفایی کودهای فسفره و پتاسه کشور را توسط بخش خصوصی و با هدایت و حمایت خود آغاز نموده‌ایم و حدود ۲۰ طرح که پروژه‌های کوچکتری بودند و در مقیاس کوچکتر اجرا شده بودند، تاکنون به تولید و بهره‌برداری رسیده‌اند. در راستای اجرای طرح‌های خودکفایی کود در سال گذشته بیش از ۲۵۰ هزار تن کود فسفاته در داخل کشور تولید شده است که این تولید ناشی از همین مجموعه‌هایی بوده که در واقع طی این دو سه سال اخیر و با مدیریت وزارت جهاد کشاورزی و شرکت خدمات حمایتی کشاورزی به‌عنوان مجری خودکفایی کودهای کشور راه افتاده است.

ما همچنین تعدادی پروژه خیلی بزرگ در سطح کشور داریم که یکی از بزرگترین‌های آن، کارخانه تولید کود فسفات با ظرفیت ۵۰۰ هزار تن در استان خراسان رضوی می‌باشد و همچنین کارخانه تولید کود پتاسه در خور و بیابانک بوده که در آستانه افتتاح خط تولید کود فسفات است و همچنین پروژه تولید کود پتاس در پتروشیمی ارومیه که در سال قبل راه‌اندازی شد یا پروژه کود پتاس که در خراسان رضوی قریب به چهار ماه قبل افتتاح گردید. خوشبختانه طرح‌های خودکفایی تولید کودهای کشاورزی در داخل کشور یکی پس از دیگری دارند به تولید می‌رسند و یکی از بزرگ‌ترین آنها در خراسان رضوی می‌باشد که انواع کودهای فسفاته را می‌تواند تولید کند و به‌زودی برای افتتاح این پروژه به آن‌جا سفر خواهیم کرد. میزان تولید کود فسفات در این پروژه به قدری زیاد می‌باشد که مدیران آن از هم اکنون دغدغه صادرات را دارند که ما نیز به آنها اطمینان دادیم که نیاز داخلی کشور را از آنها خریداری کرده و در راستای حمایت از تولیدکننده داخلی، به مازاد تولید آنها اجازه صادرات خواهیم داد.

نکته‌ای که باید در اینجا به آن اشاره نمایم این است که در مصرف کودهای فسفاته و پتاسه، کمی مصرف آن کمتر از نرم جهانی می‌باشد و باید کشاورزان ما کودهای بیشتری مصرف بکنند. ما در سال قبل رکورد مصرف کود کشور در ۱۵ سال گذشته را زدیم و بیشترین میزان مصرف کودهای گذشته مربوط به سال ۱۴۰۱ بوده است که خروجی آن را در تولید گندم سال قبل مشاهده فرمودید که علی‌رغم عدم وجود بارندگی خیلی مناسب، در حوزه تأمین و تدارک کودهای کشاورزی، رکورد کشور زده شد و سال ۱۴۰۱ چیزی در حدود ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تن کود در سطح کشور مصرف گردید.

البته سال قبل از آن یعنی سال ۱۴۰۰ این مقدار حدود ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن بوده است که با اقدام‌هایی که در سال گذشته انجام شد این میزان به ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تن افزایش پیدا کرد و خروجی آن حتی برای بعضی از دوستان نیز باور کردنی نبود که میزان تولید گندم مازاد بر نیاز کشاورزان به این مقدار برسد. همچنین در شمال کشور هم تولید برنج افزایش چشمگیری پیدا کرد. شرکت خدمات حمایتی در قالب کشت قراردادی تمامی نهاده‌های مورد نیاز تولید برنج اعم از کود، سم و بذر را به‌طور کامل تأمین و تدارک کرده و در اختیار کشاورزان قرار داده است و همین موضوع باعث به وجود آمدن جهش قابل توجهی در تولید این محصول اساسی در داخل کشور شده است. در مورد مصرف کودهای ازته نیز در حال حاضر نزدیک به حد مطلوب می‌باشیم و بیشتر از آن مصرف نمی‌کنیم. تاکنون کارهای ترویجی و آموزشی بسیار زیادی در سطح کشور انجام شده است تا کشاورزان متوجه مزایای مصرف به اندازه انواع کودهای شیمیایی بشوند و نتایج آن را در این سال‌ها تجربه بکنند. در سال ۱۳۹۰ یعنی ابتدای دهه ۹۰ مصرف کود کشور یک میلیون و یکصد هزار تن بوده است و این در حالی است که در سال گذشته یعنی سال ۱۴۰۱ این عدد به ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تن رسیده است. البته هرچند هنوز ما با استانداردهای جهانی فاصله داریم ولی در طول یک دهه از یک میلیون و یکصد هزار تن به ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تن رسیده‌ایم و امسال نیز امیدواریم که رکورد سال قبل هم شکسته بشود.

درزمینه تأمین و توزیع کودهای فسفاته ما حدود ۴۶ درصد نسبت به سال قبل، رشد مصرف داشتیم و در کودهای پتاسه نیز ۶۹ درصد رشد را شاهد بوده‌ایم. در مورد کودهای ازته نیز که همیشه مصرف ما در حد استاندارد بوده است نسبت به سال قبل تنها ۲ درصد رشد داشته‌ایم و البته نیازی هم به رشد بیشتر وجود ندارد زیرا داریم برنامه خود را به‌طور کامل عملیاتی می‌کنیم و درصدد رشد بیشتر نیستیم ولی این امر در مورد کودهای فسفاته و پتاسه صدق نمی‌کند و دنبال افزایش مصرف این کودها در سطح کشور به‌منظور افزایش کمیت و کیفیت محصولات تولیدی کشاورزی و همچنین مبارزه بهتر با انواع تنش‌های بیماری و محیطی می‌باشیم. در حال حاضر مصرف بخش کشاورزی کشور درزمینه کودهای پتاسه و فسفاته مطابق برنامه‌های امسال ما، حدود ۸۰۰ هزار تن می‌باشد که اگر بخواهیم این میزان را به سطح استانداردهای جهانی برسانیم، بایستی تا میزان ۱ میلیون و ۴۰۰ هزار تن آن را افزایش دهیم. البته پیش‌بینی ما این است که برای سال آینده این عدد را بتوانیم به حدود ۱ تا یک میلیون و دویست هزار تن افزایش دهیم.

در حوزه تأمین و تدارک بذور، عمدتاً توسط بخش خصوصی انجام می‌شود، ولی براساس برنامه‌ای که توسط وزارت جهاد کشاورزی به ما ابلاغ شده است، در حوزه تأمین بذور محصولات اساسی مانند گندم، جو، برنج و دانه‌های روغنی بایستی فعالیت نماییم که تاکنون ۱۰۰ درصد این میزان تأمین و تدارک شده است. البته ما درزمینه تأمین بذور سبزی و صیفی به هیچ عنوان کار نمی‌کنیم و در حوزه سموم هم برنامه‌ای که توسط وزارت جهاد کشاورزی به ما ابلاغ شده است در حدود یک و نیم میلیون لیتر برای سال جاری می‌باشد که در این زمینه تأمین و تدارک ۱۰۰ درصدی این سموم را انجام داده و در حال توزیع این سم‌ها در سطح کشور از طریق کارگزاران خود می‌باشیم.

مهندس رسولی درزمینه آخرین وضعیت ذخایر کودهای یارانه‌ای در انبارهای شرکت خدمات حمایتی کشاورزی نیز گفت: در حال حاضر در حوزه ذخایر کودهای یارانه‌ای ما دارای ذخایر مناسبی می‌باشیم و هم با تولیدکنندگان داخلی و هم با فروشندگان بین‌المللی قراردادهایی را برای تأمین کودهای مورد نیاز کشت بهاره منعقد کرده‌ایم که خوشبختانه دو تا از محموله‌های بزرگ وارداتی ما در همین هفته گذشته وارد کشور شدند و محموله سوم ما هم که در حوزه کودهای فسفاته می‌باشد به‌زودی وارد کشور می‌گردد. ما همچنین قراردادهای بسیار خوبی با تولیدکنندگان داخلی کود نیز داریم که با توجه به حجم بسیار مناسبی که تولیدات داخل دارا می‌باشند، طبق برنامه از پیش تعیین شده، تا قبل از پایان سال جاری این مقادیر را تحویل خواهیم گرفت و برای کشت بهاره با ذخیره بسیار خوبی به این مقطع حساس در ابتدای سال آینده وارد خواهیم شد.

مهندس رسولی در ادامه سخنان خود در رابطه با تأمین منابع کشت قراردادی و وضعیت کشت قراردادی در سطح کشور گفت: ما تاکنون تعهدات مربوط به کشت قراردادی خود را به‌صورت کامل انجام داده‌ایم و در مرحله اجرای ۱۰۰ درصد، برنامه ابلاغی ما که شامل ۴ برنامه کشت قراردادی در دو سال اخیر بود انجام شده است.

نکته بسیار قابل توجهی که درزمینه فعالیت‌های شرکت خدماتی حمایتی کشاورزی وجود دارد این است که علی‌رغم همه محدودیت‌های ریالی و ارزی و حتی قطع خوراک گاز شرکت‌های پتروشیمی به علت برودت هوا ما در سال جاری حتی یک مورد بحران یا کمبود کود را در کل کشور گزارش نداریم و در حوزه کودهای کشاورزی و سموم و بذوری که تأمین آنها در تکلیف دولت می‌باشد، ما تاکنون حتی یک مورد در سال جاری گزارش کمبود نداشته‌ایم.

مدیرعامل شرکت خدمات حمایتی کشاورزی در ادامه صحبت‌های خود در مورد بحث صادرات انواع کودهای شیمیایی به خارج از کشور نیز گفت: خوشبختانه کشور ما در حوزه تولید کودهای ازته در زمره بزرگ‌ترین صادرکننده‌های این نوع کود در دنیا قرار دارد و در حال حاضر تولید کودهای ازته ما در کشور چیزی در حدود ۸ میلیون تن در سال می‌باشد و این در حالی است که برنامه ابلاغی ما ۲ میلیون و یکصد تا ۲ میلیون و چهارصد هزار تن می‌باشد. این امر یعنی این که بخش قابل توجهی از کودهای ازته تولیدی که یک کالای استراتژیک محسوب شده و پرمصرف‌ترین کود در دنیا محسوب می‌گردد، در سبد صادرات قرار دارد. این در حالی است که کشور ما تا سال ۱۳۸۵ حتی بخشی از کود اوره خود را وارد می‌کرد و آخرین سالی که ما واردات کود اوره را در کشور انجام دادیم، سال ۱۳۸۵ بود که بیش از یک میلیون تن کود اوره وارد کشور شده است.

مهندس رسولی در ادامه افزود: خوشبختانه و با تلاش صنعتگران کشورمان در این سال‌ها، واحدهای تولیدی جدیدی به جمع تولیدکنندگان این نوع کود کشور اضافه شدند و در حال حاضر ما به‌عنوان یکی از صادرکنندگان عمده انواع کودهای ازته در سطح جهان مطرح می‌باشیم. همچنین درزمینه کودهای فسفاته و پتاسه، تا سالیان اخیر ما صد درصد نیاز خود را به‌صورت واردات تأمین می‌کردیم ولی در دهه ۹۰ و با تلاش‌های ارزنده‌ای که درزمینه راه‌اندازی خطوط تولید داخل کودهای فسفاته و پتاسه انجام شد، در حال حاضر بخش قابل توجهی از این کودها را در داخل کشور تولید می‌نماییم و در همین راستا یکی از نهضت‌های جدیدی که راه افتاده است این است که معادن جدیدی را در سطح کشور شناسایی کشف و استخراج می‌کنند. به‌عنوان مثال معادن چرام در استان کهگیلویه و بویراحمد از جمله معادنی است که جدیداً به تولید رسیده و یا معادن جدیدی که درزمینه تولید کودهای پتاسه در خور و بیابانک قرار داشته و فعال می‌باشند.

همچنین در حال حاضر دو واحد ۲۰۰ هزار تنی تولید کودهای فسفاته در جنوب کشور و در استان هرمزگان در حال ساخت می‌باشند و همچنین در منطقه بوشهر و عسلویه واحد ۱۰۰ هزار تنی تولید کودهای ازته دارد ساخته می‌شود. در منطقه بندر امام خمینی در خوزستان و در منطقه ویژه اقتصادی خرمشهر نیز دو واحد بزرگ تولید کودهای فسفات در حال ساخت می‌باشد. همچنین در خراسان شمالی و سایر نقاط کشور نیز شاهد این امر می‌باشیم و این یعنی نهضتی راه افتاده است که درزمینه تولید کودهای ازته، فسفاته و پتاسه در سطح کشور به خودکفایی برسیم و تا پایان سال ۱۴۰۵ طبق برنامه، تمامی این واحدها باید به تولید برسند و آن موقع، کشور علاوه بر تأمین نیازداخلی به صادرکننده کودهای فسفاته و پتاسه نیز تبدیل می‌شود. ما همچنین برای تأمین مواد این کارخانجات نیز از طریق معادن داخلی مانند خور و بیابانک و معدن پتاس استان سمنان و یا معادن فسفات چرام و سایر معادنی که در منطقه یزد و کرمان وجود دارند و یکی پس از دیگری به بهره‌برداری می‌رسند، برنامه‌ریزی کرده‌ایم.

مهندس رسولی در رابطه با میزان کودهای تولیدی در ابتدای انقلاب اسلامی گفت: ما در ابتدای انقلاب دو کارخانه تولید کود داشتیم، یکی پتروشیمی شیراز که فقط کود اوره تولید می‌کرد و دیگری پتروشیمی رازی بندر امام خمینی بود که آن هم فقط اوره تولید می‌کرد و تمامی واحدهای تولیدکننده کود کشور بعد از انقلاب اسلامی راه‌اندازی شده‌اند، مانند شرکت پتروشیمی پردیس عسلویه (به‌عنوان بزرگترین واحد پتروشیمی کشور)، شرکت پتروشیمی کرمانشاه، شرکت پتروشیمی خراسان، شرکت پتروشیمی مسجد سلیمان، شرکت پتروشیمی لردگان و تعداد بسیاری که هنوز به تولید نرسیده‌اند مانند: شرکت پتروشیمی گلستان و شرکت پتروشیمی زنجان. ما در ابتدای انقلاب درزمینه تولید کودهای فسفاته و پتاسه نیز اصلاً تولیدی نداشتیم و هیچ کارخانه‌ای هم وجود نداشته است و عمده این ظرفیت‌ها در دهه ۸۰ و ۹۰ راه‌اندازی و تقویت شده است و اوج آن در ۳۰ پروژه‌ای است که در سه سال اخیر کلید خورده و تاکنون حدود ۲۰ طرح آن راه‌اندازی شده است.

شایان ذکر است در سال ۱۳۹۹ با ابلاغیه وزیر محترم وقت جهاد کشاورزی، بنده به‌عنوان مجری طرح خودکفایی کود کشور منصوب شدم و با دستیابی به بهره‌برداری از ۳۰ پروژه فوق‌الذکر به خودکفایی کامل در تولید کودهای شیمیایی خواهیم رسید و به صادرکننده کودهای شیمیایی تبدیل خواهیم شد.

مهندس رسولی در ادامه صحبت‌های خود در رابطه با بحث نظارت بر توزیع انواع کودهای یارانه‌ای گفت: یکی از دغدغه‌های خود ما هم همین هست و به هر حال با توجه به این که قیمت کودی که به کشاورزان تحویل می‌شود، حدود ۲۰ تا حداکثر ۳۰ درصد قیمت تمام شده کود برای دولت می‌باشد، بنابراین بایستی خیلی دقت و مراقبت انجام شود تا این کود در مسیر درست و صحیح توزیع و توسط کشاورزان به مصرف برسد. ما خودمان در اواخر دهه ۸۰ سامانه‌ای را طراحی کردیم تحت عنوان «سامانه توزیع هوشمند کود» که برنامه آن توسط همکاران شرکت ما نوشته شد و این پروژه به‌عنوان برترین پروژه وزارت جهاد کشاورزی، توسط ریاست محترم جمهور وقت افتتاح گردید. با گذشت زمان و نیاز به کنترل بیشتر و هماهنگی با سامانه‌های موجود، در سه سال گذشته سامانه‌ای تحت عنوان سامانه پایش مواد کودی در شرکت خدمات حمایتی کشاورزی طراحی شد و این سامانه در حال حاضر صفر تا صد توزیع کود را در سطح کشور مدیریت می‌کند. یعنی شما می‌توانید الان از همکاران من درخواست نمایید که در فلان شهرستان و یا در هر منطقه، جزئیات توضیح کود در سطح مزارع به چه صورت می‌باشد و تحویل چه کسی شده و همچنین مسیر تأمین آن و این که این کود از کجا آمده و چگونه حمل شده و به چه شخصی و با چه خودرویی حمل شده و در چه تاریخی و طی چه حواله‌ای، به دست چه کشاورزی رسیده است و همین‌طور نوع محصول و مساحت زمین، همراه با شماره ملی و شماره همراه و تمامی اطلاعات مرتبط دیگر در این سامانه ثبت شده و موجود می‌باشند.

شایان ذکر است که تمامی دستگاه‌های نظارتی مرتبط در وزارت جهاد کشاورزی هم به سامانه پایش مواد کودی لینک دسترسی دارند و بر آن نظارت و کنترل می‌کنند. البته این موضوع که کود را به چه شخصی و به چه میزان بایستی بدهیم توسط سامانه دیگری که در اختیار وزارت جهاد کشاورزی است و تحت عنوان سامانه پهنه‌بندی می‌باشد، مدیریت می‌شود. بدین صورت که کشاورزان در آن اطلاعات زمین و نوع محصول خودشان را وارد می‌کنند و در استان‌های سراسر کشور، سازمان‌های جهاد کشاورزی هر منطقه با توجه به‌اطلاعاتی که از کشاورزان در اختیار دارد، اطلاعات آنها را کنترل و راستی آزمایی می‌کنند و سپس اطلاعات ثبت شده در سامانه را تأیید یا تعدیل می‌نمایند. سپس در سامانه پهنه‌بندی تعریف می‌کنند که چه کشاورزی بسته به میزان زمین و نوع محصولی که کشت می‌کند و استانداردهای موجود برای آن محصول چقدر باید از انواع کود دریافت نماید. به‌طور مثال چقدر کود ازته و چقدر کود فسفاته و همینطور چه میزان کود پتاسه باید در اختیار وی قرار گیرد. در آن موقع است که مرکز خدمات کشاورزی در هر منطقه به استناد اطلاعات موجود در سامانه پهنه‌بندی، حواله الکترونیک کودی صادر می‌کند و این حواله براساس اطلاعات کشاورز محصول و زمینش به دست می‌آید و در وجه خود کشاورز صادر می‌شود. سپس کشاورزی که برایش حواله صادر شده است پس از پرداخت وجه، به کارگزاری‌های ما مراجعه می‌کند و کود خود را تحویل می‌گیرد و تمام این موضوعات در قالب سامانه انجام می‌شود.

شرکت خدمات حمایتی کشاورزی

البته ما در حال حاضر در حال به روز کردن سامانه قبلی خودمان می‌باشیم و بنا داریم سامانه کامل جدیدی را بنویسیم و طراحی آن را نیز انجام داده‌ایم، زیرا سامانه قبلی برای نیازهای آن وقت بوده و خوب هم جواب داده است، ولی الان نیازها خیلی بیشتر شده و انتظارات نیز تغییر کرده است. سامانه قبلی اگر در ابتدای دهه ۹۰ بسیار جذاب بود، اما دیگر امروز پاسخ گوی همه نیازهای ما نمی‌باشد و لازم است که این سامانه به روز شود و در تعامل با سایر سامانه‌های بخش کشاورزی بتواند وظایف خود را به نحو احسن انجام دهد.

در ادامه مهندس رسولی به نکته بسیار مهمی اشاره نمود و گفت: از نظر ما کشاورز کسی است که در سامانه پهنه‌بندی اطلاعات خودش و زمینش و محصول وی ثبت شده باشد و کسی که مثلاً ۱۰۰ هکتار زمین کشاورزی دارد ولی اطلاعاتش ثبت نشده باشد و یا اطلاعات شخصی آن وارد نشده باشد و یا کسی که الگوی کشت را رعایت نکرده باشد، در حقیقت کشاورز محسوب نمی‌شود و مشمول دریافت انواع کودهای یارانه‌ای نخواهد بود. ما متناسب با الگوی کشتی که تعریف شده است، کود در اختیار زارعان قرار می‌دهیم و کاملاً بدیهی است که در شرایطی که کشاورزان در خارج از الگوی کشت و یا توصیه‌های وزارت جهاد کشاورزی اقدام به کاشت نمایند، شامل انواع حمایت‌های ما نخواهند بود. به‌طورکلی می‌توان گفت که انواع کودهای یارانه‌ای به محصولات استراتژیک و اساسی کشاورزی تعلق می‌گیرد و نمی‌توانیم که هر کجا و در هر مناطقی که کشت صورت گیرد به آن کود یارانه‌ای اختصاص دهیم. به عبارت بهتر ما با تخصیص انواع کودهای یارانه‌ای به محصولات استراتژیک و اساسی از کشت آنها حمایت نموده و کشور را در مسیر رسیدن به خودکفایی و دستیابی به امنیت پایدار غذایی سوق می‌دهیم.

در حال حاضر و با توجه به اولویت‌های وزارت جهاد کشاورزی، عمده کود یارانه‌ای تخصیص یافته به کشاورزان مطابق الگوی کشت، برای محصولات اساسی کشاورزی می‌باشد و به‌طورکلی هدف‌گذاری ما این است که کود، سم و بذر مورد نیاز این محصولات اساسی به‌طور استاندارد تأمین بشود و نقصانی در تأمین نهاده‌های این محصولات اساسی وجود نداشته باشد و البته که اجرایی کردن کامل این موضوع منوط به تأمین منابع لازم از سوی دولت است.

مدیرعامل شرکت خدمات حمایتی کشاورزی درباره شبکه توزیع این شرکت در سراسر کشور نیز گفت: ما قریب ۳۵۰۰ کارگزار یا فروشگاه عرضه نهاده‌های کشاورزی در سراسر کشور داریم. کل توزیع این شبکه بزرگ در قالب سامانه‌ای که توضیح دادیم انجام می‌شود و این شبکه عمدتاً بخش خصوصی می‌باشد که البته ما تعداد قابل توجهی کارگزار از بخش تعاونی نیز داریم که در فرآیند توزیع سهیم می‌باشند.

مهندس رسولی در ادامه صحبت‌های خود افزود: در دهه ۸۰ اکثر کارگزاری‌های ما شامل شرکت‌های تعاونی بودند ولی با توجه به افزایش برنامه توزیع و عدم رشد مناسب اتحادیه‌ها و تعاونی‌ها، ما برای جبران این موضوع از ظرفیت بخش خصوصی استفاده کردیم که انصافاً ارزیابی ما هم یک ارزیابی مثبتی از کارگزاران بخش خصوصی در کنار تعاونی‌ها است. در حال حاضر ۱۰۰ درصد توزیع انواع کود و سم ما توسط شبکه توزیع خودمان انجام می‌شود. به‌طورکلی در حال حاضر بیش از ۶۵ درصد توزیع نهاده‌های ما در سطح کشور توسط بخش خصوصی انجام می‌شود و حتی در برخی از استان‌ها بخش خصوصی کل عملیات توزیع کودهای یارانه‌ای ما را انجام می‌دهد. البته از ظرفیت مناسب شبکه تعاون روستایی هم که از قدیم‌الایام جزء کارگزاران ما بودند، استفاده می‌کنیم.

در سال جاری از ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تن برنامه توزیع انواع کودهای یارانه‌ای در سطح کشور، توزیع حدود ۳۰۰ هزار تن؛ که کمتر از ۱۰ درصد آن می‌باشد، برعهده سازمان و شبکه تعاون روستایی قرار گرفته است که ما نیز به آنها کمک کردیم و آنها را به پتروشیمی‌ها و شرکت‌های تولیدکننده انواع کودهای شیمیایی یارانه‌ای معرفی نمودیم.

وی در ادامه گفت: در حال حاضر و در کودهای ازته، هزینه تمام شده دولت برای هر کیسه در حدود ۷۰۰ هزار تومان است و این در حالی است که ما به کشاورزان هر کیسه آن را ۱۵۰ هزار تومان تحویل می‌دهیم. یعنی دولت اعتقاد دارد که اگر در طول سال یک عددی را به‌عنوان یارانه کود بدهیم، خروجی آن برای بخش کشاورزی بسیار معنادار می‌باشد و اثرات مثبت آن را در تولید محصولات کشاورزی خواهیم دید.

مدیرعامل شرکت خدمات حمایتی کشاورزی در بخش پایانی سخنان خود گفت: در سال جاری دولت رقم قابل توجهی را برای واردات گندم به کشور پیش‌بینی کرده بود که به دلیل افزایش تولید داخلی، خوش بختانه بخش بسیار ناچیزی وارد کشور شد و بدین ترتیب صرفه‌جویی ارزی مناسبی به دست آمد. نظر کارشناسی ما این است که اگر دولت تنها یک دهم آن مبلغ را به تأمین کود بدهد، کفایت می‌کند و ما می‌توانیم با افزایش میزان تولید در اراضی موجود، دولت را از واردات این میزان گندم و صرف هزینه‌های ارزی بی‌نیاز نماییم.

در بسیاری از کشورهای توسعه یافته مانند چین، هند و بسیاری دیگر از کشورها، یارانه‌های زیادی به بخش تولید و همچنین توزیع انواع کودهای شیمیایی داده می‌شود. به‌طور مثال امسال هند یارانه کود اوره را به‌منظور حمایت بیشتر از کشاورزان، در دو مرحله افزایش داده است. این حمایت‌ها از تولید در بخش کشاورزی، در اکثر کشورهای جهان در حال انجام است. در گزارش فائو که نزد بنده موجود می‌باشد، در مقدمه‌اش نوشته شده است که مصرف بهینه کود، تولید محصولات کشاورزی را می‌تواند حتی تا ۶۰ درصد افزایش دهد. البته نکته‌ای که در اینجا وجود دارد این است که در جاهایی که حاصلخیزی زمین پایین است، این استفاده از انواع کودهای شیمیایی می‌تواند حتی تا ۱۰۰ درصد تولید محصول را افزایش دهد.